

Notă informativă: Protecția Copiilor pe durata Pandemiei de Coronavirus (v.1)¹

Credit foto UNICEF/Leonardo Fernandez/India 2019

Introducere

Bolile infecțioase, precum COVID-19, pot perturba mediul în care copiii cresc și se dezvoltă. Perturbările care afectează familiile, prietenii, rutina zilnică și comunitatea largă pot avea consecințe negative asupra bunăstării, dezvoltării și protecției copiilor. În plus, măsurile întreprinse pentru prevenirea și controlul răspândirii virusului pot expune copiii riscurilor de protecție. Carantina și măsurile de izolare la domiciliu, la nivel de instituție sau regiune, pot, de asemenea, avea impact negativ asupra copiilor și familiilor acestora.² Scopul acestei descrieri este de a ajuta lucrătorii din domeniul protecției copilului să răspundă mai bine provocărilor privind riscurile de protecție a copilului pe durata pandemiei COVID-19. În partea 1 sunt prezentate riscurile potențiale de protecție a copilului, pe care COVID-19 le poate provoca. Partea 2 prezintă opțiunile programatice în corespondere cu [Standardele minime pentru Protecția copilului în cadrul Acțiunilor umanitare pentru 2019 \(CPMS\)](#) și [Liniile directoare: Protecția copilului în cazul izbucnirii focarelor de boli infecțioase](#).

---

¹ Citat recomandat: The Alliance for Child Protection in Humanitarian Action, Technical Note: Protection of Children during the Coronavirus Pandemic, Versiunea 1, Martie 2019

² Pentru mai multe informații despre carantină, consultați paginile 14–15 din [Guidance Note: Protection of Children during Infectious Disease Outbreaks](#)

1. Protecția copilului în contextul coronavirus

COVID-19 poate schimba rapid condițiile de viață ale copiilor. Măsurile de carantină, cum ar fi închiderea școlilor și restricționarea deplasărilor, întrerup rutina copiilor și sprijinul social, totodată generând stres suplimentar pentru părinții și îngrijitorii care ar trebui să găsească alte opțiuni pentru îngrijirea copiilor sau să nu mai meargă la muncă. Stigmatizarea și discriminarea în legătură cu COVID-19 i-ar putea face pe copii mai vulnerabili la violență și perturbări de ordin psihologic. Măsurile de control ale infecției, care nu iau în considerare necesitățile specifice de gen și vulnerabilitățile femeilor și fetelor, ar putea crește riscurile privind protecția acestora și duce la mecanisme negative de depășire a acestor riscuri. Copiii și familiile care deja sunt vulnerabile din cauza excluderii social-economice sau cei care locuiesc în unități suprapopulate sunt, în particular, supuși riscurilor.

1.1. Impactul eco-social al COVID-19

Erodarea capitalului social:

Întreruperi sau acces limitat la serviciile de bază

Ruperea încrederii: lupta pentru resurse limitate; acces limitat la serviciile comunitare de sprijin, educație și spații de joacă

Separarea familiilor, acces redus la asistență socială, suferințele îngrijitorilor, risc sporit de violență / abuz la domiciliu

Riscuri sporite de abuz, neglijare, violență, exploatare, suferință psihologică pentru copii și impact negative asupra dezvoltării acestora

Stigmatizarea anumitor grupuri etnice

Perturbarea vieții; întreruperea contactelor și sprijinului în familie; frica de îmbolnăvire

1.2. Riscurile de protecție a copilului

Unele dintre riscurile de mai jos au fost observate în perioada curentă de pandemie COVID-19, iar altele ar fi riscuri potențiale, pe care le-am observat pe parcursul altor epidemii de boli infecțioase.

Riscurile pe care le prezintă COVID-19 și măsurile de control legate de acesta	Cauzele riscurilor
Riscul privind protecția copilului: Maltratare fizică și emoțională	
<ul style="list-style-type: none"> ● Grad de supervizare redus și neglijarea copiilor ● Creșterea abuzului față de copil și a violenței domestice / interpersonale ● Intoxicații și alte pericole și riscuri de rănire a copiilor ● Presiunea asupra sau lipsa accesului la servicii de protecție a copilului 	<ul style="list-style-type: none"> ● Grădinițe / școli închise, solicitări continue de lucru pentru îngrijitori, îmbolnăviri, carantina / izolarea îngrijitorilor ● Suferințe psihologice în creștere printre îngrijitori și membri ai comunității ● Disponibilitatea și utilizarea neconformă a substanțelor toxice și a alcoolului ● Impedimente crescânde în calea raportării incidentelor
Riscul privind protecția copilului: Violența bazată pe gen (VBG)	
<ul style="list-style-type: none"> ● Risc sporit de exploatare sexuală a copiilor, inclusiv sex pentru asistență, exploatare sexuală comercială și căsătorii premature forțate ● Supraîncărcarea sau lipsa accesului la servicii de protecție a copilului / servicii VBG 	<ul style="list-style-type: none"> ● Protecție redusă a copilului din partea familiei ● Reducerea veniturilor familiilor și / sau încrederea în străini pentru livrarea bunurilor și serviciilor către comunitate ● Responsabilitățile casnice impuse fetelor, cum ar fi îngrijirea de membrii familiei sau îndeplinirea treburilor casnice ● Impedimente crescânde în calea raportării incidentelor și obținerii tratamentului sau altui suport.
Risc privind protecția copilului: Sănătatea mintală și suferință socio-psihologică	
<ul style="list-style-type: none"> ● Suferințele copiilor din cauza decesului, îmbolnăvirii sau separării de cei dragi sau frica de îmbolnăvire ● Înrautățirea problemelor de sănătate mintală preexistente ● Supraîncărcarea sau lipsa accesului la servicii de sănătate mintală și suport socio-psihologic 	<ul style="list-style-type: none"> ● Creșterea nivelului de stres cauzat de izolarea în cadrul unităților de tratament sau în carantina la domiciliu ● Copiii și părinții / îngrijitorii ce au probleme preexistente de sănătate mintală ar putea fi lipsiți de accesul obișnuit la asistență și tratament ● Măsurile de carantină pot provoca panică și frică în comunitate, în special în rândul copiilor când ei nu înțeleg ce se întâmplă

Riscuri pe care le prezintă COVID-19 și măsurile de control legate de acesta		Cauzele riscurilor	
Risc privind protecția copilului: Munca copiilor			
<ul style="list-style-type: none"> Creșterea nivelului de atragere a copiilor în muncă forțată sau periculoasă 	<ul style="list-style-type: none"> Pierderea sau reducerea veniturilor familiei Oportunitatea sau așteptările de a munci din cauza închiderii școlilor 		
Risc privind protecția copilului: Copii fără însoțire sau separați			
<ul style="list-style-type: none"> Separarea Situația în care te găsești fără însoțitor sau devii copil-cap al familiei / gospodăriei Plasarea într-o instituție 	<ul style="list-style-type: none"> Pierderea părinților / îngrijitorilor din cauza îmbolnăvirii Izolarea/plasarea în carantină a îngrijitorilor separat de copii Copii trimiși de părinți să stea cu alți membri ai familiei în zone neafectate 		
Risc privind protecția a copilului: Excludere socială			
<ul style="list-style-type: none"> Stigmatizarea socială a indivizilor infectați sau indivizilor / grupurilor suspectate de infectare Risc sporit / suport limitat pentru copiii care locuiesc / muncesc în stradă sau alți copii deja supuși riscurilor Risc sporit / suport limitat pentru copiii în conflict cu legea, inclusiv celor din detenție 	<ul style="list-style-type: none"> Discriminarea socială și rasială a indivizilor / grupurilor suspectate de infectare Impact disproporționat asupra grupurilor mai dezavantajate sau marginalizate Închiderea / inaccesibilitatea serviciilor de bază pentru copiii și / sau familiile vulnerabile Perturbări în procesul de înregistrare a nașterilor din cauza carantinei 		

2. Acțiuni de răspuns pentru Protecția copilului

Activitatea de advocacy pe lângă Guvern, colaborarea cu alte sectoare și programele axate pe activitatea de protecție a copilului reprezintă priorități pe durata implementării acțiunilor de răspuns la COVID-19.

2.1. Cooperarea cu reprezentanții tuturor domeniilor relevante și cu Guvernul

Potrivit Standardelor minime de Protecție a copilului (CPMS), “prevenirea și acțiunile de răspuns la [izbucnirea focarelor de boli infecțioase](#) solicită cooperare și colaborare strânsă între diferite sectoare”. Un răspuns multisectorial (a) asigură abordarea holistică a necesităților copiilor și a îngrijitorilor și (b) determină rezultate mai bune pentru copii. Actorii implicați în protecția copiilor ar trebuie să ia în considerație și colaborarea cu liderii religioși și tradiționali. Intervențiile multisectoriale ar trebui să vizeze drept prioritar:

- Procedurile standard de documentare și referire a cazurilor copiilor care ar solicita monitorizare ulterioară;

- Aplicarea unor protocoale clare de prevenire / reducere a cazurilor de separare a copiilor de familiilor și altor forme de riscuri privind protecția copiilor;
- Reducerea stigmatizării și excluderii sociale cauzate de îmbolnăvire; și
- Transmiterea mesajelor comunitare clare, coordonate și pe înțelesul copiilor despre riscurile și vulnerabilitățile copiilor legate de epidemie.

În lucrul cu reprezentanții Guvernului, actorii din domeniul protecției copilului ar trebui să promoveze faptul că măsurile implementate pentru abordarea COVID-19 corespund standardelor internaționale, sunt conforme recomandărilor OMS, au la bază respectarea drepturilor omului, sunt non-discriminatorii și corespund proporțiilor situației.

În continuare vă prezentăm un șir de acțiuni prioritare de lucru cu reprezentanți ai diferitor sectoare și Guvernului în vederea implementării acțiunilor de răspuns sensibile la protecția copiilor.

Asigurarea sănătății (Standardul CPMS 24)

- Promovați accesul liber al copiilor și familiilor vulnerabile la servicii de sănătate (în cazul în care acesta nu este universal).
- Cooperați pentru includerea îngrijorărilor privind PC în instrumentele de evaluare și monitorizare aplicate de sectorul sănătății.
- Dezvoltați proceduri standard comune pentru documentarea și referirea cazurilor copiilor între serviciile de PC și de sănătate pentru a vă asigura că, copiii vor beneficia de îngrijire sigură, corespunzătoare și de tip familial în cazul separării.
- Pledați pentru proceduri clare și pe înțelesul copiilor privind admiterea/ieșirea copiilor în/din servicii pentru promovarea unității familiei și reducerea riscurilor de separare.
- Facilitați comunicare liberă și sistematică dintre copii și părinții / îngrijitorii de care sunt separați temporar.
- Cooperați pentru asigurarea existenței unităților medicale/ accesului la servicii de sănătate prietenoase copiilor, incluzând linii directe privind comunicarea prietenoasă copiilor pentru angajații din domeniul sănătății și măsuri speciale de menținere a bunăstării socio-psihologice a copiilor pe durata tratamentului și carantinei.
- Sprijiniți instruirea angajaților din sănătate în domeniul protecției copiilor (în special când copiii sunt separați de familiile lor sau de îngrijitori).
- Creați un mecanism sigur, pe înțelesul copiilor de reclamații și colectare a opiniilor în cadrul unităților medicale.
- Consolidarea capacităților în vederea Managementului clinic al violurilor (CMR – engl.) și asigurarea disponibilității minimului de consumabile CMR în unitățile cheie pentru a da răspuns adecvat situațiilor de violență sexuală.
- Cooperați în domeniul îngrijirii și comunicării privind sănătatea mintală și suportul socio-psihologic pentru copiii și îngrijitorii afectați de COVID-19.
- Includeți măsuri de protecție a copiilor pe durata pandemiei COVID-19 în planurile de contingență.
- Asigurați-vă că materialele informaționale, de educație și comunicare, inclusiv informația despre serviciile disponibile, sunt produse și afișate în variante cu volum limitat de text și sunt pe înțelesul copiilor.

Serviciile de aprovizionare cu apă, de canalizare și sanitare (Standardul CPMS 26)

- Cooperați în vederea asigurării stațiilor de spălat pe mâini conforme necesităților copiilor și că acestea sunt disponibile în unitățile medicale, școli, centre de îngrijire a copiilor, centre de îngrijire alternativă sau alte locații pe care copiii le-ar putea vizita.

- Cooperați în vederea desfășurării activităților sigure, pe înțelesul copiilor de promovare a măsurilor de igienă înainte de și pe durata pandemiei, inclusiv crearea de postere și infografice vizând copiii, părinții / îngrijitorii și educatorii / învățătorii.
- Cooperați în cadrul verificărilor siguranței pentru a evalua și aborda necesitățile privind securitatea și siguranța unităților din domeniile de aprovizionare cu apă, canalizare și sanitare.

Alimentație (Standardul CPMS 25)

- Asigurați-vă că familiile și copiii în carantină, în auto izolare sau instituții rezidențiale au acces la suport nutrițional corespunzător.
- Cooperați în cadrul verificărilor pentru a evalua și aborda necesitățile de siguranță ale centrelor de alimentație.

Educație (Standardul CPMS 23; [Lista de resurse din Reteaua interactivă privind educația în situații de urgență \(INEE\)](#))

- Limitați impactul întreruperii procesului de educație prin utilizarea metodelor pe înțelesul copiilor de [educație la distanță cum ar fi televiziunea, radioul sau învățământul online](#).
- Pledați în discuțiile cu Guvernul și angajatorii privați pentru programe flexibile de muncă pentru părinții și îngrijitorii care ar fi pierdut accesul la servicii de îngrijire a copiilor pentru a le oferi posibilitatea să continue îngrijirea și învățământul copiilor lor.
- Cooperați cu școlile pentru a vă asigura că mesajele privind protecția și siguranța sunt livrate părinților și copiilor în așa mod, încât să limiteze panica și suferințele, să îi liniștească și să încurajează respectarea îndrumărilor cu privire la ocrotirea sănătății.
- Instruiți învățătorii și alți angajați ai școlilor privind semnele de îngrijorare pentru a le permite lor să identifice și refere copiii care ar avea necesitate de protecție.
- Asigurați-vă că învățătorii și voluntarii posedă cunoștințe și aptitudini necesare privind atenuarea riscurilor VBG (violența bazată pe gen), prevenirea exploatării sexuale și a abuzului, protecția copiilor și practicile sigure de referire.
- Sprijiniți dezvoltarea și derularea mecanismelor de reclamare și colectare a opiniilor pe înțelesul copiilor în școli și alte unități de educație.
- Dezvoltați, distribuiți și postați în școli mesaje privind protecția copiilor și serviciile disponibile inclusiv managementul de caz și depistarea și reunificarea familiilor.
- Lucrați cu actorii din domeniul educației pentru a aborda stigmatizarea și excluderea socială în școli.

2.2. Programe specifice de Protecție socială

Ce acțiuni ar putea completa cele incluse în [Standardele minime de Protecție a copiilor în cadrul Acțiunilor umanitare](#) și [Nota informativă: Protecția copiilor pe durata exploziilor de boli infecțioase](#) pentru a-i proteja pe copii pe durata pandemiei? Suplimentar la măsurile de atenuare a riscurilor, trebuie să utilizăm și îmbunătățim mecanismele pozitive utilizate de comunitate, familii, îngrijitori și copii de a face față situațiilor.

Acțiuni prioritare de Protecție a copiilor	
Strategia de Protecție a Copilului (PC): Activități individuale și de grup pentru bunăstarea copiilor (Standardele CPMS 10 & 15)	
<ul style="list-style-type: none"> În consultație cu alții, identificați măsuri alternative pentru păstrarea sănătății mintale, sprijin socio-psihiologic și activități educaționale pentru copii 	<ul style="list-style-type: none"> Instruiți angajații din domeniile sănătății, educației, serviciilor pentru copii și sănătății mintale și suportului socio-psihiologic privind riscurile de PC legate de COVID-19 Identificați strategii pentru acordarea de suport socio-psihiologic copiilor, în special celor în carantină
<ul style="list-style-type: none"> Consultați copiii și adolescenții, inclusiv fetele, în procesul de dezvoltare a măsurilor de intervenție 	<ul style="list-style-type: none"> Desfășurați campanii de sensibilizare de la distanță potrivite vârstei și genului Adaptați procedurile existente de referire
Strategia de PC: Consolidarea mediilor de familie și îngrijire (Standardul CPMS 16)	
Acțiuni de pregătire	Acțiuni de răspuns
<ul style="list-style-type: none"> Lucrați cu copiii, îngrijitorii și alți factori interesați pentru a înțelege practicile și convingerile specifice culturii acestora care ar putea proteja sau pune în pericol copiii pe durata epidemiilor Identificați oportunitățile de sensibilizare pentru a scoate în evidență importanța relațiilor responsabile dintre părinte și copil Împreună cu autoritățile relevante dezvoltați un plan intersectorial de consolidare a îngrijirii copiilor vulnerabili 	<ul style="list-style-type: none"> Oferiți sprijin direcționat centrelor de îngrijire temporară a copiilor, precum și familiilor, inclusiv celor conduse de copii sau APP, pentru a oferi suport emoțional copiilor și a-i antrena în activități corespunzătoare de îngrijire Oferiți asistență materială și financiară familiilor ale căror posibilități de remunerare a muncii au fost afectate Încurajați și creați posibilități sigure pentru a susține contactele obișnuite dintre copii și membrii familiei care sunt separați fizic Lucrați cu alți actori din domeniu, inclusiv guvernamentali, pentru aplicarea măsurilor de prevenire a separării copiilor de familie
Strategia de PC: Abordări la nivel de comunitate (Standardul CPMS 17)	
Acțiuni de pregătire	Acțiuni de răspuns
<ul style="list-style-type: none"> Identificați ce rol ar putea reveni comunităților în sensibilizarea și protecția copiilor și familiilor Cooperați cu comunitățile la identificarea strategiilor de prevenire și protejare a grupurilor vulnerabile (ex. refugiați, copii în îngrijire alternativă, cei supuși riscului de stigmatizare și excludere socială) 	<ul style="list-style-type: none"> Dezvoltați, împreună cu reprezentanții ai comunității mesaje pe înțelesul copiilor cu privire la COVID-19, riscurile asociate și căile de referire Identificați strategii flexibile de comunicare la distanță cu comunitatea Împreună cu comunitatea desfășurați activități care să pună capăt stigmatizării, să promoveze mecanisme sigure de a face față situației și să sprijine populația afectată Cooperați cu liderii religioși și tradiționale pentru adaptarea practicilor tradiționale, în caz de necesitate (ex. formule de salutare, ceremonii funerare, etc.)

Acțiuni prioritare de Protecție a copiilor

Strategia de PC: Managementul de caz ([Standardul CPMS 18](#))

Acțiuni de pregătire	Acțiuni de răspuns
<ul style="list-style-type: none"> ● Oferiți instruiri și sprijin managerilor de caz și lucrătorilor din prima linie cu privire la ajutorul existent privind COVID-19, incluzând acțiunile de bază și mituri, impactul asupra îngrijorărilor privind PC, și serviciile de suport ● Lucrați cu actori din domeniul sănătății la dezvoltarea strategiilor care să includă copiii marginalizați sau greu accesibili ● Identificați măsurile de atenuare a riscurilor și metode alternative de monitorizare pentru situațiile când vizitele la domiciliu devin imposibile ● Facilitați procesul de referire către alte servicii specializate, inclusiv servicii VBG 	<ul style="list-style-type: none"> ● Revizuiți sau dezvoltați Proceduri Operaționale Standard cu sectorul de sănătate și altele pentru a asigura identificare sigură și referirea copiilor în situație de risc ● Creați mecanisme care să asigure ca în comunitățile în care sunt impuse restricții de deplasare există acces la îngrijire prietenoasă copiilor, holistică pentru copiii care se confruntă cu violența ● Identificați copii pe care excluderea îi face mai vulnerabili (ex. copii fără familie, copii refugiați, strămutați intern, migranți sau fără cetățenie; copii care locuiesc și/sau muncesc în stradă; copii cu dizabilități, etc.)

Strategia de PC: Îngrijire alternativă ([Standardul CPMS 19](#))

Acțiuni de pregătire	Acțiuni de răspuns
<ul style="list-style-type: none"> ● Identificați, instruiți și oferiți mentorat actorilor locali din domeniul sănătății în prevenirea separării, identificarea și referirea copiilor care sunt fără însoțitor și separați ● Identificați și instruiți persoane din comunitate care sunt capabile să îngrijească copii fără însoțitor și separați în caz de pandemie COVID-19 ● Consolidați capacitățile sistemului pentru prevenirea separării, antrenarea în urmărirea și reunificarea familiei, și oferirea de îngrijire familială alternativă pentru copiii fără însoțire și separați. 	<ul style="list-style-type: none"> ● Stabiliți aranjamente pentru îngrijire sigură, familială (de preferat tutelă/curatelă) ● Asigurați-vă că, copiii care sunt separați de îngrijitori dispun de posibilități de a comunica cu ei ● Evitați diseminarea informațiilor care ar putea încuraja, neintenționat, familiile să negligeze sau abandoneze copiii ● Lucrați cu autoritățile relevante pentru crearea unui sistem de înregistrare pentru prevenirea separării de lungă durată și facilitarea reunirii.

3. Resurse

Descriere	Sursa on-line
Resurse în Domeniul de responsabilitate privind Protecția Copiilor legate de COVID-19	O colecție de resurse în domeniul PC legate de acțiunile de răspuns la COVID-19
Mesaje cheie și acțiuni privind prevenirea controlului în școală a coronavirusului (COVID-19)	Îndrumări de ordin operațional cu privire la ocrotirea copiilor și școlilor de COVID-19
Pagina de resurse cu privire la Coronavirus (COVID-19) a Rețelei Interactive privind educația în situații de urgență	O colecție de resurse educaționale și de urgență privind COVID-19
Notă informativă despre aspectele de Sănătate mintală și suport socio-psihiologic privind COVID-19 de la IASC MHPSS Reference Group	O notă informativă despre aspectele de sănătate mintală și suport socio-psihiologic al pandemiei COVID-19